

DMTTDA INTERAKTIV O‘YINLAR ORQALI BOLALAR TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISH

*Navoiy viloyati Karmana tumani MMTB
tasarrufidagi 13-DMTT direktori*
Normurodova Gavhar Shoyimovna

Annotatsiya: Mazkur maqolada davlat maktabgacha ta’lim tashkilotlarida interaktiv o‘yinlar orqali bolalar tafakkurini rivojlantirishning dolzarbligi, mazmuni, shakl va usullari yoritilgan. Shuningdek, bolalar psixologik rivojida o‘yinlarning o‘rni va ularni tashkil etish bo‘yicha tavsiyalar keltirilgan.

Kalit so‘zlar: maktabgacha ta’lim, tafakkur, interaktiv o‘yin, kognitiv rivojlanish, ijodkorlik, metodika.

Maktabgacha yosh — bola tafakkuri va shaxsiy rivojining muhim bosqichi hisoblanadi. Bu davrda bolaning dunyoqarashi, nutqi, ijodiy fikrlashi va mustaqil qaror qabul qilish ko‘nikmalari shakllanadi. Shu bois, Davlat maktabgacha ta’lim tashkilotlarida (DMTT) ta’lim-tarbiyaning asosiy vositalaridan biri — bu o‘yin faoliyatidir. Ayniqsa, interaktiv o‘yinlar bolalarning tafakkurini rivojlantirishda eng samarali metodlardan biri sifatida e’tirof etiladi.

1. Interaktiv o‘yinlarning pedagogik ahamiyati

Interaktiv o‘yinlar — bu bolaning faol ishtirokini, muloqotga kirishishini, qaror qabul qilishini talab qiladigan o‘yin shakllaridir. Ular bolalarning ijtimoiylashuviga, mantiqiy fikrlashiga, diqqat-e’tibor, xotira va tasavvurining rivojlanishiga xizmat qiladi. Bunday o‘yinlar orqali bola:

- muammoli vaziyatni anglaydi va hal qilishga harakat qiladi;
- tengdoshlar bilan muloqotga kirishadi;
- ijodiy yondashuvni shakllantiradi.

2. Tafakkurni rivojlantiruvchi interaktiv o'yinlar turlari

✓ Quyidagi interaktiv o'yin turlari maktabgacha yoshdagi bolalarning tafakkurini rivojlantirishda samarali hisoblanadi:

✓ Mantiqiy o'yinlar: "Nimani yo'qotding?", "Farqni top", "Ketma-ketlikni aniqlang" kabilar.

✓ Rollar asosidagi o'yinlar: shifokor, do'konchi, oila o'yinlari.

✓ Didaktik o'yinlar: "Kim ko'proq topadi?", "Ranglarni tanla", "Geometrik shakllarni joyla".

✓ Virtual interaktiv o'yinlar: planshet yoki kompyuter orqali o'ynaladigan, ta'limiy dasturlar asosidagi o'yinlar.

3. Interaktiv o'yinlar orqali tafakkurni rivojlantirish bosqichlari

1. Tayyorlov bosqichi: bolalarda qiziqish uyg'otish.

2. O'yin faoliyati: faol ishtirok, muammoli vaziyatlarga echim izlash.

3. Refleksiya: o'yindan xulosalar chiqarish, tahlil qilish.

4. O'qituvchi tarbiyachining roli

Tarbiyachi — interaktiv o'yinlarning tashkiliy va mazmuniy jihatdan to'g'ri olib borilishini ta'minlovchi asosiy shaxsdir. U quyidagilarga e'tibor qaratadi:

- o'yin mazmunini yosh xususiyatlariga moslashtirish;
- bolalarni rag'batlantirish va baholab borish;
- har bir bolaning fikrlash darajasini kuzatish va individual yondashuvni qo'llash.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinke, Interaktiv o'yinlar DMTT sharoitida bolalar tafakkurini har tomonlama rivojlantirishga xizmat qiladi. Ular orqali bola mustaqil fikrlashga, muammoni hal qilishga, ijodiy yondashuvga o'rganadi. Muvaffaqiyatli

interaktiv o‘yin metodikasining asosida pedagogik yondashuv, to‘g‘ri tanlangan o‘yin shakli va tarbiyachining faol roli yotadi. Shu bois, bugungi kundagi maktabgacha ta’limda interaktiv yondashuvlar, ayniqsa o‘yinlar orqali o‘qitish va tarbiyalash — muhim va zaruriy talabdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Maktabgacha ta’lim vazirligi metodik qo‘llanmalari. Toshkent, 2022
2. Vygotskiy L.S. “Psixologiya va ta’lim”. Moskva, 2020.
3. Piaget J. “Bola tafakkurining evolyutsiyasi”. Paris, 2018.
4. Turdiyeva G. “Maktabgacha ta’limda interaktiv metodlar”, Toshkent, 2021.
5. Bozorov O. “Didaktik o‘yinlar va ularni tashkil qilish”. Buxoro, 2019.
6. Nurmuxamedova N. “Maktabgacha ta’lim psixologiyasi”. Toshkent, 2023.